

2017. november 16., csütörtök

P8_TA(2017)0444

Terrorista támadások Szomáliában**Az Európai Parlament 2017. november 16-i állásfoglalása a szomáliai terrortámadásokról (2017/2962(RSP))**

(2018/C 356/09)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Szomáliáról szóló korábbi állásfoglalásaira,
- tekintettel a dadaabi menekülttáborról szóló, 2017. május 18-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
- tekintettel a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének (alelnök/főképviselő) mogadishui (Szomália) támadásokról szóló, 2017. október 15-i nyilatkozatára és az alelnök/főképviselő szóvivőjének a szomáliai támadásról szóló, 2017. október 30-i nyilatkozatára,
- tekintettel a Tanács Szomáliáról szóló, 2017. április 3-i következtetéseire,
- tekintettel az EU Szomáliával foglalkozó független szakértővel folytatott interaktív párbeszédben való 2017. szeptember 27-i felszólalására az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának 36. ülészakán,
- tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsa 2017. augusztus 30-án elfogadott 2372. (2017) számú és 2017. november 7-én elfogadott 2383. (2017) számú határozatára,
- tekintettel az ENSZ főtákarának az ENSZ Biztonsági Tanácsához intézett, Szomáliáról szóló, 2017. május 9-i és szeptember 5-i jelentésére,
- tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának a Mogadishuban végrehajtott terrortámadásról szóló, 2017. október 15-i nyilatkozatára,
- tekintettel az Afrikai Unió (AU) Bizottsága elnökének a Mogadishuban végrehajtott terrortámadásról szóló, 2017. október 15-i nyilatkozatára,
- tekintettel az Afrikai Unió szomáliai missziója (AMISOM) 2017. október 14-i és 28-i terrortámadásokat elítélő nyilatkozataira,
- tekintettel a 2017. május 11-én, Londonban megrendezett, Szomáliával kapcsolatos nemzetközi konferencia végleges nyilatkozatára,
- tekintettel az EU és az Afrikai Unió Párizsi Megállapodás végrehajtásáról szóló, 2017. június 1-jei közös nyilatkozatára,
- tekintettel az AMISOM 2017. november 8-i nyilatkozatára, amely szerint 2017 decemberétől a csapatok Szomáliából való fokozatos kivonását kezdeményezi, és 2020-ra az összes csapatot ki kívánja vonni az országból,
- tekintettel az AKCS és az EU között létrejött Cotonoui Partnerségi Megállapodásra,
- tekintettel az Emberi Jogok és a Népek Jogai Afrikai Bizottságának az emberi jogok és a népek jogainak előmozdítására és védelmére az emberi jogok és a népek jogainak afrikai chartája keretében kapott mandátumára,
- tekintettel az ENSZ gyermekjogi egyezményére és a gyermekek fegyveres konfliktusba történő bevonásáról szóló fakultatív jegyzőkönyvre,

⁽¹⁾ Elfogadott szövegek, P8_TA(2017)0229.

2017. november 16., csütörtök

- tekintettel az Afrikai Egységszervezetnek a terrorizmus megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről szóló, 1999-ben elfogadott egyezményére;
 - tekintettel eljárási szabályzata 135. cikkének (5) bekezdésére és 123. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel 2017. október 14-én teherautóba rejtett, nagy erejű pokolgép rázta meg Mogadishu központját, és a támadásban legalább 358 ember életét veszítette, 228-an megsérültek, 56 ember tartózkodási helye pedig továbbra sem ismert; mivel a Mogadishu szívében elkövetett támadás az egyik legsúlyosabb terrorcselekmény volt, amelyet az elmúlt években a világon elkövettek; mivel 2017. október 28-án több mint 30-an veszítették életüket, amikor az elnöki palotához közel egy hotel előtt két bomba felrobbant;
- B. mivel bár ezekért a gyáva támadásokért semmilyen csoport sem vállalt felelősséget, azok az al-Sabab kézjegyét hordozzák magukon, mely szervezet immár láthatóan nem kívánja aláadni támogatottságát azzal, hogy a polgári lakosság körében ilyen sok áldozatot szedő támadásokkal hozza összefüggésbe magát; mivel a somáliai lakosság több ízben is elítélte az al-Sabab erőszakos fellépéseit, és együttesen lépett fel a 2017. októberi bombatámadások ellen, amikor ezek vonultak fel Mogadishu utcáin, hogy kifejezzék az al-Sababbal szembeni ellenállásukat;
- C. mivel az elmúlt hónapokban Mogadishuban és szerte az országban számos halálos terrortámadásra került sor, így többek között autóba rejtett pokolgépek robbantak, lövöldözések törtek ki, valamint célzott kivégzéseket és elrablásokat hajtottak végre, ami rámutat arra, hogy az ország továbbra is az erőszakos szélsőséges veszélyével küzd;
- D. mivel a támadások többségét az al-Sabab terrorcselekményeinek tulajdonították, jöllehet, a Dáís is aktív az országban;
- E. mivel Szomália elnöke, Mohamed Abdullah Mohamed – miután 2017 februárjában győzelmet aratott a meggyötört kelet-afrikai ország stabilitáshoz és prosperitáshoz való fokozatos visszatérése tekintetében mérföldkőnek tartott választásokon – kötelezettséget vállalt arra, hogy megszabadítja Szomáliát az al-Sababtól;
- F. mivel a 2017-ben elkövetett sorozatos támadások, és nem utolsósorban a 2017. október 14-i szörnyűséges merénylet fényében egyáltalán nem egyértelmű, hogy a somáliai biztonsági erők az AMISOM 2018-as tervezett kivonulását követően képesek lesznek külső segítség nélkül leküzdeni a terrorizmust;
- G. mivel az AMISOM katonai erőit számos alkalommal súlyos emberi jogi jogsértések elkövetésével vádolták, ideértve a válogatás nélküli gyilkosságokat és néhány esetben a szexuális kizsákmányolást és erőszakot; mivel súlyos aggályokat vet fel az ENSZ/AU megbízatása nélkül tevékenykedő külföldi csapatok Szomália területén való bevetése, tekintettel az AMISOM ellen a korábbiakban az emberi jogok állítólagos megsértése miatt felhozott vádakra;
- H. mivel az erőszakos szélsőségesen kívül a szárazság, a klánok közötti konfliktusok és a kényszer-kilakoltatások következtében csak az elmúlt évben több százezen kényszerültek lakóhelyük elhagyására, és sokan a kormány által ellenőrzött városi központokba kerültek; mivel sokan élnek nem biztonságos településeken, ahol különösen a nők és a leányok bántalmazásnak és szexuális erőszaknak vannak kitéve;
- I. mivel az éhínség jelentette fenyegetés továbbra is jelentős Szomáliában, ahol közel 400 000 gyermek szenved akut alultápláltságban, és 3 millióan élnek válságos helyzetben vagy szorulnak szükséghelyzeti ételmezési segélyre; mivel Szomáliában a belső menekültek száma eléri az 1,1 milliót, és a régióban több mint 900 000 somáliai menekült tartózkodik;
- J. mivel 420 000 somáliai él kenyai menekülttáborokban, ebből 350 000 a dadaabi táborban, és mivel Szomália és Kenya kormánya, valamint az UNHCR között megállapodás született 10 000 menekült Szomáliába, az al-Sabab ellenőrzése alá nem tartozó területekre való önkéntes visszatérésének elősegítéséről; mivel a visszatelepülők problémákba ütköznek a reintegráció során, és kevés esélyük van arra, hogy munkát találjanak; mivel a dadaabi táborban számos olyan, somáliai származású menekült él, akik soha nem éltek a táboron kívül, és valójában hontalanok, azaz nem küldhetők Szomáliába;

2017. november 16., csütörtök

- K. mivel az EU 2016 óta folyamatosan növelte a Szomáliának nyújtott éves humanitárius támogatását, különösen az országot sújtó súlyos szárazságra válaszul, és 2017-ben 120 millió EUR-t bocsátott humanitárius partnerek rendelkezésére, valamint 100 000 EUR sürgősségi segélyt szabadított fel a 2017. október 14-i mogadishui támadást követően fellépő orvosi szükségletek gyors kielégítésére irányuló erőfeszítések támogatására; mivel az EU azonnal mobilizálta az Atalanta művelet két hajóját, és sürgősségi segélyt szállító repülőgépeket indított, hogy sürgősségi egészségügyi felszereléssel lásson el mogadishui kórházakat;
- L. mivel az EU az Európai Fejlesztési Alapon keresztül 486 millió EUR-t biztosít (2014–2020), a hangsúlyt a paktum végrehajtására, valamint konkrétan az államépítésre és a béketeremtésre, az élelmezésbiztonságra, az ellenálló képesség növelésére és az oktatásra helyezve; mivel az EU elkötelezett amellett, hogy az Afrikai Békekeret révén támogassa az AMISOM-ot;
- M. mivel 2016 decemberében a Világbank kötelezettséget vállalt a mélyszegénység elleni küzdelem fokozására, és bejelentette, hogy a fejlett országok rekordösszeg, nevezetesen 75 milliárd dollár biztosítására vállaltak kötelezettséget a Nemzetközi Fejlesztési Társulás (IDA) számára támogatások és kedvezményes kamatozású kölcsönök formájában; mivel ugyanakkor Szomália nem jogosult IDA-támogatásra, mivel egy, multilaterális és bilaterális hitelezőkkel szemben fennálló 5 milliárd dolláros adósságtömeg részeként több mint 300 millió dollárral tartozik a banknak és az IMF-nek;
- N. mivel az al-Sabab továbbra is megöl, önkényesen fogva tart és besoroz gyermekeket, és gyermekeket soroznak be a szomáliai katonaságba is, annak ellenére, hogy Szomália 2015 januárjában ratifikálta az ENSZ a gyermek jogairól szóló egyezményét és 2015 novemberében támogatta a biztonságos iskolákról szóló nyilatkozatot, kötelezettséget vállalva arra, hogy konkrét intézkedéseket tesz a tanulók és az oktatási intézmények védelme érdekében;
- O. mivel működő polgári bírói testület hiányában a szomáliai kormány katonai bíróságokra támaszkodik polgári személyek ügyeinek tárgyalása és ítélethozatal céljából, ami nem garantálja a polgári alperesek jogainak tiszteletben tartását; mivel a Nemzeti Hírszerző és Biztonsági Hivatal (NISA) széleskörű nyomozati hatásköröket kapott, ugyanakkor jelenleg nem rendelkezik bűnüldözési felhatalmazással, melynek eredményeként jelentősen sérül a NISA által fogvatartottak tisztességes eljáráshoz való joga;
- P. mivel a Transparency International szerint Szomália a tizedik éve a világ legkorruptabb országa; mivel a szomáliai kormány még mindig számos kihívással – például korrupcióval és a széles körű lakossági támogatottság hiányával – áll szemben, ami elkerülhetetlenül az állami intézmények iránti bizalom hiányához vezetett, aminek következtében nőtt a radikális iszlamista és terrorista csoportok támogatása;
1. legmélyebb együttérzését fejezi ki a közelmúltbeli szomáliai terrorcselekmények áldozatait és azok családtagjait iránt, és mélyszégyenül ad hangot a kioltott emberéletek miatt; ugyanakkor határozottan elítéli az al-Sabab felkelői csoportnak tulajdonított támadások elkövetőit;
 2. emlékeztet arra, hogy tartós stabilitást és békét csak a társadalmi befogadás, a fenntartható fejlődés és a demokratikus elveken és jogállamiságon alapuló jó kormányzás révén lehet elérni, teljes körűen tiszteletben tartva az emberek méltóságát és jogait;
 3. üdvözli a Bizottság 2017. október 14-i terrortámadást követő gyors veszélyhelyzeti reagálását; felhívja az EU-t és nemzetközi partnereit, hogy teljesítsék Szomáliával kapcsolatos kötelezettségeiket, elsőként azzal, hogy lépéseket tesznek az élelmezésbiztonság helyreállítására az éhínséghez vezető strukturális problémák elkerülése érdekében, a biztonság megőrzésére, a közösségi panaszok rendezésére, a közpénzek kezelésének javítására, valamint a hosszú távú stabilitás megvalósítása érdekében szükséges alkotmánymódosítás végrehajtásának elősegítésére;
 4. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a humanitárius csoportok, segélyszervezetek és az Európai Parlament ismételt figyelmeztetései ellenére Szomália továbbra is az éhínség szélén áll; emlékeztet arra, hogy a 2011-es éhínség idején növelte a halálesetek számát a bizonytalanság, valamint az, hogy az al-Sabab szélsőséges milicistái hátráltatták az élelmiszersegélyek akkoriban ellenőrzésük alatt tartott dél- és közép-szomáliai területekre való eljutását; felszólítja az összes felet, hogy működjenek együtt a humanitárius szervezetekkel, és teljes mértékben tartsák tiszteletben a humanitárius elveket, amelyek szerint teljes körű és akadálytalan hozzáférést kell biztosítani azok számára, akik segítségre szorulanak, különösen a vidéki térségekben;

2017. november 16., csütörtök

5. üdvözlí a 2017 februárjában megszervezett választási folyamatot, amelynek eredményeképpen új elnököket választottak, és reményét fejezi ki, hogy a választások előmozdítják a politikai stabilitást, elősegítik a szükséges reformok elfogadását és továbbviszik a föderális projektet, a szövetségi tagállamokkal szoros együttműködésben; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy küzdenek a mindent átható korrupció ellen, és kínáljanak lehetőségeket a fiatalok számára az al-Sababhoz való csatlakozásuk kockázatának csökkentése érdekében;

6. üdvözlí a somáliai nemzeti vezetói fórum arra irányuló döntését, hogy a 2020-as, „egy személy, egy szavazat” elve alapján megrendezendő választásokra készülve támogatja politikai pártok alapítását és bejegyzését, valamint azt, hogy megpróbálkozik az állami intézmények újjáépítésével, valamint fontos új törvényeket fogad el a politikai pártokról és a független nemzeti emberi jogi bizottsági felállításáról; rámutat arra, hogy erőfeszítéseket kell tenni a nők képviseletének javítására;

7. hangsúlyozza az ország diaszpórájának és civil társadalmának jelentős hozzájárulását nemcsak a jó kormányzás helyreállításához, hanem a társadalmi és gazdasági fejlődéshez is, kiemelve a nők képviseletének és döntéshozatalban való részvételének jelentőségét; ezzel összefüggésben üdvözlí, hogy nőtt a nők száma a somáliai parlamentben (24 %) és kabinetben, rámutatva, hogy az EU-ban és Somáliában egyaránt fokozottabb erőfeszítésekre van szükség a nemek közötti egyensúly javítása érdekében;

8. tudomásul veszi a Kormányközi Fejlesztési Hatóság (IGAD) nairobi nyilatkozatát a somáliai menekültek helyzetének tartós megoldási lehetőségeiről és a Somáliába hazatértek újbóli beilleszkedéséről; üdvözlí az elkötelezettséget az átfogó regionális megközelítés elérése és egyúttal a védelem fenntartása és az önellátás elősegítése iránt a menekülteket befogadó országokban, amit a nemzetközi közösség támogatásával és a nemzetközi felelősségmegosztással összhangban kell megvalósítani, a New York-i nyilatkozat átfogó menekültügyi keretének megfelelően;

9. ugyanakkor kéri a Bizottságot, hogy fokozza a régióbeli szereplőkkel, így a helyi lakosságokkal, a regionális kormánnyal és nem kormányzati szervezetekkel való konzultációra irányuló erőfeszítéseit, hogy a helyi szinten azonosított problémák és igények kerüljenek előtérbe, konstruktív légkört kialakítva, valamint növelve a menekültek otthonukba való visszatérését szolgáló kapacitást;

10. aggodalmának ad hangot a NISA széles körű megbízatása miatt, valamint amiatt, ahogyan a feltételezett terrorcselekmények kapcsán katonai bíróságokon indított eljárások során többször is semmibe vette a jogszerű eljárás követelményét, és elszámoltathatóság nélkül rótt ki halálbüntetést;

11. felszólítja a somáliai kormányt és az EU-t – a somáliai jogállamiságra irányuló tevékenysége keretében –, hogy gondoskodjanak a NISA hatékony felügyeleti mechanizmusok révén történő szabályozásáról, és erősítsék meg a somáliai nyomozóhivatal ahhoz szükséges műszaki szakértelmét, hogy alapos, hatékony és a lakosság jogait tiszteletben tartó nyomozásokat tudjon lefolytatni;

12. üdvözlí különösen, hogy a somáliai vezetők 2017. április 16-án politikai megállapodást értek arról, hogy a regionális és a szövetségi erőket egy koherens nemzetbiztonsági struktúrába integrálják, amely fokozatosan képessé válik arra, hogy felelősséget vállaljon a biztonság garantálásáért, valamint azt, hogy gyorsan létrehozták a Nemzeti Biztonsági Tanácsot és a Nemzetbiztonsági Hivalt;

13. elismeri az AMISOM biztonság és stabilitás lehetővé tételében betöltött szerepét, amelynek köszönhetően Somália politikai intézményeket tudott létrehozni, és sikerült kiterjesztenie az állami hatalmat, felkészülve a biztonsággal kapcsolatos feladatok somáliai intézmények és erők számára való átadására; üdvözlí, hogy az Afrikai Unió kivizsgálja az AMISON csapatai által állítólagosan elkövetett erőszakos szexuális cselekményeket; felhív az ENSZ főtitkára Somáliáról szóló jelentéseiben foglalt ajánlások teljes körű végrehajtására, és az ENSZ Biztonsági Tanácsának 2272. sz. (2016) határozatával összhangban sürgeti az AU-t és a csapatokat küldő országokat annak biztosítására, hogy az állításokat megfelelően és alaposan kivizsgálják, és a felelősöket bíróság elé állítsák; kiemeli annak fontosságát, hogy az AMISOM megbízatását ki lehessen terjeszteni a 2018 májusa utáni időszakra, és figyelmeztet arra, hogy a feladatok somáliai csapatoknak való, idő előtti átadása alááshatja a hosszú távú stabilitást;

14. hangsúlyozza a büntetlenség elleni küzdelem szükségességét, és hogy biztosítani kell az elszámoltathatóságot a Somáliában elkövetett, emberiesség elleni bűncselekményekért és háborús bűncselekményekért; nyugtázza, hogy a somáliai elnök amnesztiát javasolt bizonyos bűncselekmények tekintetében azoknak, akik felhagynak a terrorizmussal és az erőszakkal, és ki szeretnének lépni az al-Sababból vagy más terrorista csoportból, és ösztönzi az amnesztiával kapcsolatos szabályozás elfogadását;

2017. november 16., csütörtök

15. elítéli, hogy az al-Sabab milicistái gyermekeket toboroznak, és hogy a biztonsági erők is felhasználják gyermekeket katonaként és informátorként, ideértve az elfogott vagy dezertált gyermekkatonák felhasználását is; emlékeztet, hogy a somáliai kormány kötelezettséget vállalt arra, hogy rehabilitálja az egykori gyermekkatonákat, és bíróság elé állítja azokat, akik a besorozásukért felelnek; felhívja a nemzetközi adományozókat, beleértve az EU-t, hogy az erőszak ördögi köre felszámolásának kulcsfontosságú elemeként helyezték előtérbe a rehabilitációs szolgáltatásokat, az oktatást és a biztonságos iskoláztatást; sürgeti a hatóságokat, hogy az al-Sababbal összefüggésbe hozható gyermekeket elsősorban áldozatként kezelje, és vegye figyelembe a gyermekek mindenek felett álló érdekét, a nemzetközi védelmi normákat irányadó elvekként követve;

16. súlyos aggodalmának ad hangot amiatt, hogy a természeti erőforrások – különösen a szén – továbbra is jelentős finanszírozási forrást jelentenek a terroristák számára, és hogy ez súlyos környezetkárosodást okoz Szomáliában; felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a nyomkövethetőségi és az átvilágítási rendszerek kiszélesítésének lehetőségét, hogy azok kiterjedjenek az összes olyan természeti erőforrásra, amelyet terrorcselekmények és erőszak szítására használnak fel; ezzel összefüggésben felhívja az összes felet, hogy biztosítsák az ENSZ Biztonsági Tanácsa somáliai szén kivitelének tilalmáról szóló határozatának betartását;

17. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az Afrikai Uniónak, Szomália elnökének, miniszterelnökének és parlamentjének, az ENSZ főtitkárának, az ENSZ Biztonsági Tanácsának, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának, valamint az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlésnek.
